

DRUGSCONGRES 2015 – VOORMIDDAG

MINISTER VANDEURZEN: DRUGSBELEID BINNEN EEN RUIMERE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

Na een korte inleiding door professor Brice De Ruyver geeft Vlaams Welzijnsminister Jo Vandeurzen in de openingstoespraak van het Drugscongres 2015 aan te werken aan een nieuw decreet en financieringsregels rond een geïntegreerd drugsbeleid, als gevolg van de zesde staatshervorming die een aantal bevoegdheden rond welzijn en justitie overhevelt. De minister benadrukte verder dat verslavingszorg een onderdeel dient te zijn van een geïntegreerde geestelijk gezondheidszorg, dat er uitgegaan moet worden van een herstelgerichte visie op gezondheidszorg en dat de justitiële link beter aangepakt moet worden. Deze zaken zullen later worden uitgediept op het Gezondheidscongres, zo gaf de minister aan.

ANTWERPEN EN GENT: HUN LOKAAL DRUGSBELEID

De burgemeester van Antwerpen, Bart De Wever, lichtte zijn lokaal drugsbeleid toe op het congres. De Antwerpse aanpak, in het verleden vaak synoniem gesteld met een ‘war on drugs’, werd genuanceerd door de burgemeester. Exclusief inzetten op repressie (handhaving) werkt niet –een vaak gehoorde kritiek op diens beleid– gaf Bart De Wever zelf aan. Naast de repressieve aanpak wordt in het drugsbeleid tevens ingezet op preventie en zorg. Kernpunten hierbij zijn het aanbieden van residentiële zorg aan de ‘top 200’ problematische druggebruikers die volgens de burgemeester verantwoordelijk zijn voor een groot deel van de druggerelateerde criminaliteit in de stad, alsook de implementatie van justitieel casemanagement; druggebruikers worden een keuze aangeboden: een onmiddellijke minnelijke schikking of een ‘therapeutisch aanbod’. Minderjarige druggebruikers worden steevast opgevolgd, en de jongeren die hulp weigeren, mogen langs de jeugdrechter. Onderzoeksrechter Karel Van Cauwenberghe richtte zich vanuit het publiek aan Bart De Wever, en stelde de wachtlijsten binnen de Antwerpse hulpverlening aan het licht. Deze wachtlijsten om personen verder te verwijzen naar drughulpverlening vormen voor justitie een groot knelpunt, aldus de Antwerpse onderzoeksrechter.

“Er zijn geen twintig manieren om aan drugsbeleid te doen, ik verkies een individuele benadering.” Hiermee gaf de burgemeester Daniël Termont aan dat de focus van het Gentse drugsbeleid veel meer op de preventieve en curatieve (hulpverlening en harm reduction) pijler komt te liggen. In zijn uiteenzetting wees de burgemeester op het belang om een drugsbeleid af te stemmen op de noden en behoeften van de doelgroep (de druggebruikers) en de meerwaarde om deze groep te betrekken bij het lokale beleid door hen een stem te geven – een punt dat verschilt met de Antwerpse aanpak.

Dit vond reeds in het verleden plaats, en de Stad Gent wenst deze lijn dit in de toekomst door te trekken, aldus de burgemeester. Naar gezondheidsbevordering van druggebruikers toe, wordt de piste van een gebruiksruijnte geëxploreerd. Onderzoek van de Universiteit Gent wees op de wenselijkheid van een dergelijke faciliteit in de stad, nu wordt de haalbaarheid ervan bekeken. Of hiervoor een meerderheid kan worden verzameld is op dit moment onduidelijk, al is de burgemeester "alvast fier" dat deze piste wordt bekeken. Als antwoord op een vraag uit het publiek, een ervaringsdeskundige, blijkt ook de inclusie van ex-druggebruikers in de arbeidsmarkt een prioriteit te zijn voor de stad. Deze groep botst nog al te vaak op barrières, wat herval in de hand kan werken.

Beide burgemeesters benadrukken de noodzaak om alle relevante actoren in het driesporenbeleid (preventie, repressie, zorg) te betrekken, al is dit met elk hun specifieke invulling.

DE SOCIALE KOST VAN ALCOHOL, TABAK, MEDICATIE EN ILLEGALE DRUGS

4,63 miljard euro per jaar, of omgerekend 419 euro per inwoner: dat is de totale sociale kost voor het gebruik van legale en illegale drugs in ons land. Dat ophefmakende cijfer is de eindconclusie van de SOCOST studie in opdracht van het Federaal Wetenschapsbeleid, gepresenteerd door professor Freya Vander Laenen, professor Lieven Annemans en dr. Delfine Lievens. De studie gebeurde onder leiding van professor Freya Vander Laenen in een samenwerking tussen de Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel. Uit diezelfde studie blijkt ook dat in het onderzoekjaar 2012 maar liefst 500.000 gezonde levensjaren verloren zijn gegaan door het gebruik van legale en illegale middelen. De grootste boosdoeners in deze cijfers zijn alcohol en tabak. Enkele aanbevelingen voor beleidsmakers werden geformuleerd:

- Alcohol en tabak brengen de hoogste sociale kost met zich mee. Deze kosten situeren zich hoofdzakelijk binnen de **gezondheidszorg** (voornamelijk te wijten aan een hoog aantal opnames binnen algemene en psychiatrische ziekenhuizen). Vanzelfsprekend is het van belang in te zetten op een globaal en geïntegreerd tabak- en alcoholbeleid, waarbij het noodzakelijk is om meer in te zetten op preventie.
- Binnen het luik **criminaliteit** gaat de grootste kost naar opsporing en strafuitvoering (de gevangenis). Het systematisch inzetten op (1) alternatieven voor vervolging en bestraffing van druggebruikers en (2) het aanbieden van drughulpverlening in de gevangenis laten toe om de kern van het probleem aan te pakken. Dit vraagt op korte termijn financiële inspanningen van de overheid, op lange termijn zal het kostenbesparend werken.

- Wanneer wordt gekeken naar de sociale kosten gerelateerd aan **verkeersongevallen** kan worden vastgesteld dat 65% van de 281 miljoen euro te wijten is aan alcohol. Op basis hiervan werd de nood aan een mentaliteitswijziging voor alcohol benadrukt als een gewenste maatregel om deze kost te reduceren.
- Algemeen kan worden gesteld dat slechts een klein aandeel van de sociale kost (0,4% van de directe kosten voor gezondheidszorg en strafrechtsbedeling) wordt besteed aan **preventie**. De behandeling van mensen is vaak minder kosteneffectief dan het voorkomen van een probleem. Dit onderzoek biedt belangrijke argumenten om te pleiten voor een versterking van het preventiebeleid. Een bijkomend argument, dat zeker in tijden van budgettaire krapte hout snijdt, is dat een succesvolle preventie leidt tot minder kosten in de zorg, bij politie en justitie.